

GD-directeur Ynte Schukken: 'Nederland doet het qua diergezondheid goed, maar het kan – en moet – nog beter'

Nederlands imago koesteren

Het imago van de Nederlandse melkveesector is heel goed, bemerkte Ynte Schukken, tijdens een verblijf van vijftien jaar in de Verenigde Staten. Maar dat betekent niet dat er geen werk aan de winkel is, stelt Schukken, sinds augustus directeur diergezondheid van de Gezondheidsdienst voor Dieren. 'Op het gebied van ibr en bvd dreigen we achter te gaan lopen bij onze buurlanden.'

tekst **Inge van Drie**

Onderzoeker, dierenarts, universitair docent. De loopbaan van Ynte Schukken kende al verschillende facetten. Hij promoveerde op een onderzoek naar het verloop van klinische mastitis op bedrijven met een laag tankcelgetal, kwam als dierenarts op melkveebedrijven voor bedrijfsbegeleiding en gaf les aan studenten diergeneeskunde. 'Dat vond ik een mooie combinatie. Bovendien blijf ik graag dicht bij de praktijk.'

Net voor de eeuwwisseling vertrok hij naar de Verenigde Staten, waar hij als hoogleraar werkte aan de Cornell Universiteit en leiding gaf aan Quality Milk Production Services, een dochteronderneming van de universiteit. Afgelopen jaar gaf hij zijn carrière een nieuwe wending. Op 1 augustus 2013 startte dierenarts Ynte Schukken (53) als directeur diergezondheid bij de Gezondheidsdienst voor Dieren in Deventer. Zelf

monsters nemen is er niet meer bij, maar ook als directeur wil Schukken dicht bij de praktijk blijven. 'Ik ambieer geen binnenbaan. Ik probeer een à twee dagen in de week op stap te gaan met dierenartsen en in gesprek te gaan met veehouders.'

Na vijftien jaar in het buitenland werkt u weer in Nederland. Wat valt u op?

'De Nederlandse melkveesector staat

wereldwijd enorm hoog aangeschreven. Het imago is uitstekend. Als je de geluiden in Nederland zelf hoort, lijkt het wel eens alsof het allemaal getob, gedoe en gekonkel is. Maar buitenstaanders zien dat heel anders. Als het gaat om vernieuwing, kijken veel landen eerst naar Nederland. Dat goede imago moeten we koesteren. Met bijvoorbeeld onze monitoring en expertise levert de Gezondheidsdienst daar graag een bijdrage aan.' 'Tegelijk hebben we in Nederland ook een dure manier van produceren met dure grond en veel data, kennis en technologie. Wij produceren bijna alleen maar luxe, fancy melk. Maar door het vermarkten van dat hoogstaande pro-

hier hebben en kijk hoe we omgaan met salmonella en para-tbc. Dat is wereldwijd zeker bijzonder. Maar het kan – en het moet ook – nog beter, bijvoorbeeld op het gebied van ibr en bvd. Daar drijven we achter te gaan lopen bij onze Europese buurlanden.'

Neemt de GD het voortouw bij het beslissen over een landelijk bestrijdingsprogramma?

'Nee, de tijd is voorbij dat de GD verplichtingen oplegt. Het is niet meer: de GD vindt dit, de GD zegt dat. We zijn een organisatie die samen met anderen werkt aan diergezondheid. Het is aan de veehouders zelf om te kiezen voor landelijke bestrijdingsprogramma's op

'De tijd is voorbij wij als GD veehouders verplichtingen opleggen; ze moeten zelf kiezen'

het gebied van bijvoorbeeld ibr en bvd.' 'Ik merk wel dat er vooruitgang zit in de discussie over collectieve bestrijdingsprogramma's. Ik zie dat er animo is bij veehouders; er zijn bijvoorbeeld al 8000 veehouders in Nederland die op vrijwillige basis bvd bestrijden. Ik vergelijk dat graag even met de Verenigde Staten. Daar is vrijwel geen bedrijf te vinden dat bezig is met het uitbannen van bvd. Elk bedrijf vaccineert daar gewoon en gesloten bedrijven zijn er eigenlijk niet.' 'Als de keus voor een nationaal bestrijdingsprogramma gemaakt is, leveren wij als GD graag de kennis en instrumenten die nodig zijn om zo'n bestrijdingsprogramma tot een succes te maken.'

Wat is de ambitie van de GD op het gebied van diergezondheid?

'We willen toegevoegde waarde bieden voor de topspelers in de sector, bijvoorbeeld met onze programma's voor salmonella, ibr en bvd. Maar we willen ook impact hebben op de dagelijkse bedrijfsvoering van elke veehouder. Op het gebied van uiergezondheid doen we dat al heel goed. Ook voor klauwgezondheid zijn we op de goede weg. Denk bijvoorbeeld aan DigiKlauw, waarin we samenwerken met CRV, klauwverzorgers, dierenartsen en veehouders.'

'Of dat ook tot uitdrukking komt in de cijfers? Je kunt niet simpelweg zeggen dat het aantal mastitisgevallen in Nederland de helft lager is dan in het buitenland, maar hoe we met mastitis omgaan is in ieder geval wél bijzonder. Een wereld zonder mastitis is ook niet haalbaar. Dan moet je bloemkolen gaan telen.'

Wat voor invloed heeft de schaalvergroting in Nederland op de diergezondheid?

'Op grotere bedrijven kennen gezondheidsproblemen een andere dynamiek. Zo heb je meer dieren bij elkaar en dat zorgt voor een hogere infectiedruk. Op grote bedrijven zie je op het gebied van uiergezondheid bijvoorbeeld veel *Mycoplasma bovis*, terwijl op kleine bedrijven aureus en agalactiae meer voorkomen.' 'Sommige dingen zijn op een groot bedrijf gemakkelijker, ook als het gaat om diergezondheidsmanagement. Zo kun je op een groot bedrijf gemakkelijker de droogstaande koeien in groepen verdelen. Op een klein bedrijf is dat lastiger.'

De melkvee sector werkt momenteel hard aan het verlagen van het antibioticagebruik. Wat is de bijdrage van de GD daaraan?

'We doen als een van de weinige organisaties wereldwijd zoveel aan monitoring, en we doen veel aan diagnostiek. Veehouders kunnen daardoor gericht ziekteverwekkers bestrijden. Een van de speerpunten van onze R&D-afdeling is daarnaast onderzoek naar het bedrijfs-specifieke resistentiepatroon. Elk melkveebedrijf heeft zijn eigen ecosysteem, met een eigen populatie kiemen die meer of minder gevoelig zijn voor bepaalde antibiotica. Als je dat bedrijfsspecifieke resistentiepatroon kent, kun je veel gericht antibiotica voorschrijven.' 'In de VS is vermindering van het antibioticagebruik overigens veel minder een item dan in Nederland. Bij ons is de "license to produce" veel belangrijker, omdat de veehouderijsector en de consument dicht bij elkaar staan. Op elke vierkante meter in Nederland loopt een koe, een schaap of een paard en wordt iets met landbouw gedaan. Je ziet dat ook als je door het land rijdt.' 'In Amerika zijn dat gescheiden werelden. Een consument uit New York City is vier uur aan het reizen voor hij de eerste koe tegenkomt. Je moet niet vergeten dat armoede in de VS ook een veel grotere rol speelt dan hier. De beschikbaarheid en de kosten van een product als melk spelen daar een veel belangrijkere rol dan de manier waarop de melk geproduceerd is.'

duct in het buitenland creëren we meerwaarde. Een zuivelorganisatie als FrieslandCampina speelt daar bewust op in, door bijvoorbeeld regelgeving op te stellen op het gebied van weidegang, huisvesting en zoönoses. Die zegt gewoon: "Wij willen zo bekend staan."

Hoe staat Nederland er voor op het gebied van diergezondheid?

'Nederland doet het goed. Neem alleen al de certificeringsprogramma's die we